

II. JURISPRUDENȚĂ

CAUZA IGNAT ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI: UNELE OBSERVAȚII ȘI INTERPRETĂRI ASUPRA CONȚINUTULUI JUDECĂȚII ECHITABILE

MARIA-BEATRICE BERNA*

Abstract:

The case clarifies a complex legal issue regarding the possibility of identifying the elements of a fair hearing in accordance with the requirements of Article 6, paragraph 1 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms in light of the contrary decisions advanced by the court of first instance and by the court of last instance in regard to the guilt of the plaintiff, in this respect being instrumented a different approach to the assessment of the evidence. In essence, the assessment of the implementation of fair trial standards consists in reporting the construction of the legal arguments of the court of first instance, respectively the legal arguments put forward by the appellate court to the legal and jurisprudential requirements of the right to a fair trial. It is also necessary to have an integrated view of the two legal arguments (put forward by the first instance and by the appellate court) in order to observe the extent to which the correlation between the two determines compliance with Article 6, paragraph 1 of the Convention.

Keywords: right to a fair trial, criminal limb, assessment of evidence, fair hearing, hearing of witnesses

Résumé :

L'affaire clarifie une question juridique complexe concernant la possibilité d'identifier les éléments d'un procès équitable conformément aux exigences de l'article 6, paragraphe 1 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales en tenant compte des décisions contraires du tribunal de première instance et de dernière instance sur la culpabilité du plaignant, étant instrumentée à cet égard une approche différente de l'appréciation de la preuve. En substance, l'évaluation de la mise en œuvre des normes d'un procès équitable représente la méthode de rapporter la construction des arguments juridiques du tribunal de première instance, respectivement des arguments juridiques avancés par la cour d'appel aux exigences juridiques et jurisprudentielles du droit à un procès équitable. Il est également nécessaire d'avoir une vision intégrée des deux arguments juridiques (ceux avancés en première instance et ceux établis dans l'arrêt définitif) afin d'observer dans quelle mesure la corrélation entre les deux conditionne le respect de l'article 6 § 1 de la Convention.

Mots-clés : droit à un procès équitable, le côté pénal, appréciation des preuves, procédure équitable, audition de témoins

* Asist. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea Titu Maiorescu, e-mail: berna.beatrice@yahoo.com.

Stabilirea contextului general de analiză

Relevanța procedurii echitabile pentru sistemul de drept convențional¹ rezultă din aplicarea considerentelor sale atât în dimensiunea civilă, cât și în dimensiunea penală a cauzelor deferite soluționării Curții Europene a Drepturilor Omului. Din ansamblul circumstanțelor cauzei rezultă *caracterul penal* al problemei juridice analizate, acest fapt nefiind contestat de participanți pe parcursul procedurilor. În egală măsură, criteriile instituite de Curte în hotărârea *Engel și alții împotriva Țărilor de Jos*² sunt aplicabile circumstanțelor speței, nefiind contestate calificarea faptei (complicitate la trafic de influență) ca infracțiune în acord cu reglementările de drept intern³ și nici natura infracțiunii sau pedeapsa corelativă faptei, astfel cum reiese din reglementările interne.

Elementul supus dezbaterei ține de substanța procedurii echitabile, diferența dintre soluțiile juridice pronunțate de instanța de fond și instanța de apel fiind analizată din perspectiva recunoașterii și aplicării principiilor *egalității armelor* și *contradictorialității*. Egalitatea armelor implică asigurarea, în totalitatea elementelor cadrului procesual, a *echilibrului între pretențiile, susținerile și argumentele* invocate de părți în scopul obținerii premiselor necesare pentru ca fiecare parte să își poată descrie situația fără a fi poziționată într-o stare de subordonare în raporturile cu adversarul procesual.⁴ Pentru a permite aplicabilitatea riguroasă a cerinței judecății echitabile, Curtea Europeană a stabilit că realizarea acesteia implică respectarea condițiilor prevăzute în articolul 6 alineatul (3) din Convenție, fără a se limita însă la

¹ Prin expresia „*drept convențional*” înțelegem normele cuprinse în Convenția europeană și în Protocoalele adiționale la aceasta precum și principiile sau orientările de aplicare ale acestora astfel cum sunt derivate din jurisprudența Curții Europene.

² Cauza *Engel și alții împotriva Țărilor de Jos*, cererile nr. 5100/71; 5101/71; 5102/71; 5354/72; 5370/72, hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la data de 8 iunie 1976, pct. 82-83 din conținutul hotărârii.

³ Conform articolului 291 din Codul Penal, infracțiunea de trafic de influență are următorul conținut juridic: (1) *Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani. (2) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.*

⁴ Pentru mai multe detalii, a se consulta Divizia Cercetare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Ghid privind art. 6 din Convenție, Dreptul la un proces echitabil (latura penală)*, 2014, p. 21, paragraful 92.

acest aspect.⁵ Cadrul reglementării aferent articolului 6 alineatul (3) impune, la nivelul procedurilor penale, ansamblul cerințelor adecvate protecției persoanei acuzatului (care, în mod clasic, are o postură procesuală vulnerabilă) explicitând drepturile acestuia⁶.

Miza judecării echitabile constă în integrarea drepturilor și libertăților tuturor subiectelor de drept implicate, în același cadru procesual și prin luarea în considerare a ansamblului elementelor cauzei. Astfel, deși necesară, stipulația legală având vocația de a ocroti drepturile acuzatului, nu este suficientă pentru garantarea echității procedurilor penale; în mod just, reglementarea cuprinsă în articolul 6 alineatul (3) din Convenție trebuie să fie susținută și de exercitarea puterii de apreciere a instanței de judecată în condiții de independență și imparțialitate. Egalitatea și contradictorialitatea sunt aspecte corelative judecării echitabile însă parametrii de manifestare a acestora sunt distincți: egalitatea incumbă părților implicate în procedură, în timp ce contradictorialitatea se aplică atât între părți, cât și în relația dintre părți și instanța de judecată. În acest punct devine evidentă corespondența dintre activitatea instanței de judecată în acord cu cerințele independenței și imparțialității și asigurarea echilibrului în privința drepturilor și libertăților părților implicate în judecată.

Corespondențe între contextul analitic general și elementele de fapt și de drept ale cauzei

Speța⁷ evidențiază garantarea dreptului la un proces echitabil în dimensiunea penală prin coroborarea dispoziției generale conținută în articolul 6 alineatul 1, prima teză⁸ din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale⁹ cu normele speciale prevăzute de

⁵ *Ibidem.*

⁶ Orice acuzat are, mai ales, dreptul: a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa; b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer; d) să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării; e) să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

⁷ Cauza *Ignat împotriva României*, cererea nr. 17325/16, hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la data de 9 noiembrie 2021.

⁸ Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

⁹ Adoptată la 4 noiembrie 1950 și intrată în vigoare la 3 septembrie 1953. *Brevitatis causa*, vom utiliza pe parcursul lucrării sintagmele „Convenția europeană” sau „Convenția”

articolul 6 alineatul (3), litera d) având ca obiect drepturile reglementate în favoarea acuzatului¹⁰. Statuând asupra *domeniului de aplicare* al cauzei, Curtea Europeană a reținut susținerile formulate de părți în acord cu dispozițiile cuprinse în articolul 6 alineatul (1) din Convenție, acordând atenție faptului că instanța de apel a anulat hotărârea instanței de fond prin care era dispusă achitarea reclamantului, procedând astfel în absența administrării de noi probe sau a audierii suplimentare a martorilor. Instanța europeană a considerat că temeiul legal indicat de articolul 6 alineatul (3) litera d) din Convenție nu comportă o semnificație specială asupra soluționării cauzei întrucât, din ansamblul elementelor cauzei rezultă că nu există susțineri concrete în sensul nerespectării dreptului acuzatului de a solicita audierea propriilor martori.¹¹

Reclamantul a fost achitat la judecata în primă instanță de infracțiunea de complicitate la trafic de influență, fundamentul juridic al soluției pronunțate în speță bazându-se pe principiul libertății aprecierii probelor și pe modul în care aplicarea acestui principiu poate fi determinantă pentru realizarea în plan concret a prezumției de nevinovăție. Instanța de fond a reținut că probele privitoare la implicarea penală a reclamantului sunt insuficiente pentru a stabili în mod clar că reclamantul a acționat în susținerea activității infracționale a celorlalți participanți și avea cunoștință de caracterul ilegal al acțiunilor întreprinse de aceștia. Transcrierile conversațiilor telefonice ale reclamantului care făceau trimitere la colectarea unei sume de bani nu stabileau în mod necesar o legătură de cauzalitate directă cu infracțiunea traficului de influență și nu puteau fi coroborate cu alte probe materiale depuse la dosarul cauzei.¹²

Ca urmare a apelului formulat de procuror privind achitarea reclamantului, instanța de apel a reevaluat probatoriul administrat în fața instanței de fond și a abordat o nouă perspectivă cu privire la acesta. Răsturnând *ab initio* logica de apreciere a probelor stabilită de instanța de fond, instanța de apel a statuat că declarațiile martorilor depuse la judecata cauzei în primă instanță nu sunt suficiente pentru a demonstra că reclamantul nu avea cunoștință de implicarea sa în comiterea unei fapte ilegale.¹³

pentru a desemna Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

¹⁰ Orice acuzat are, mai ales, dreptul (...) să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării.

¹¹ Paragraful nr. 45 din hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Ignat împotriva României*.

¹² Paragrafele nr. 21-25 din hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Ignat împotriva României*.

¹³ Paragraful nr. 37 din hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Ignat împotriva României*.

Corelând faptele expuse în cauză, instanța europeană a achiesat la solicitările reclamantului referitoare la *admisibilitatea* cererii sale întemeiate pe normele articolului 6 alineatul (1) din Convenție. În acest sens, Curtea Europeană a observat că reclamantul a invocat că dreptul său la un proces echitabil nu a fost respectat în contextul în care instanța de apel a anulat soluția de achitare pronunțată de instanța de fond în absența realizării unor noi acțiuni asupra probatoriului administrat în cursul judecății în primă instanță.

Declarând admisibilă cauza, instanța europeană indică articolul 6 alineatul (1) din Convenție ca unic temei juridic al cauzei, fiind recunoscută imposibilitatea Curții Europene de a se substitui instanțelor naționale în materia modului de administrare a probatoriului incident speței precum și imposibilitatea instanței europene de a decide în privința modului de apreciere a probelor. În jurisprudența dezvoltată anterior de către instanța europeană, este reiterată competența acesteia – limitată la aspectele de aplicare și interpretare a dreptului convențional. De asemenea este subliniat modul de delimitare a competenței Curții Europene de sfera de acțiune a instanțelor naționale – aceasta din urmă fiind consacrată *marjei de apreciere a statelor*.

Pe cale jurisprudențială, Curtea explicitează modul de evaluare a garanțării dreptului la un proces echitabil în contextul administrării probatoriului într-o speță dată. În cauza *Lamatic împotriva României*¹⁴ instanța europeană evidențiază un raționament logico-juridic axat pe multiple ipoteze care reflectă *modus operandi* a aplicării dreptului la un proces echitabil în jurisprudența Curții: (1) articolul 6 nu definește criteriile de admisibilitate a dovezilor sau modul în care pot fi apreciate dovezile, aceste atribuții revenind instanțelor naționale; (2) Curtea poate aprecia dacă procedurile aplicabile unei anumite cauze au fost compatibile cu garanțiile procedurii echitabile; (3) este necesar a fi examinată cu prudență posibilitatea instanței de apel de a evalua, în acord cu cerințele unui proces echitabil, chestiunile substanțiale ale cauzei fără o evaluare directă a probelor produse de acuzat sau de martor; (4) Curtea Europeană operează o distincție clară între competența instanței de apel de a aprecia situația de fapt și situația de drept cu ocazia reevaluării cauzei: instanța de apel garantează judecata echitabilă în măsura în care nu procedeză la o restabilire a situației de fapt, ci se rezumă doar la o altă interpretare juridică susceptibilă să conducă la o soluție legală diferită; (5) dacă elementele de fapt și de drept ale speței sunt intrinsec relaționate astfel încât nu poate fi operată o delimitare clară între cele două categorii, instanța de apel poate aplica dreptul

¹⁴ Cauza *Lamatic împotriva României*, cererea nr. 55859/15, hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la data de 1 decembrie 2020.

la un proces echitabil în măsura în care retrimite cauza la instanța inferioară în scopul rejudecării.¹⁵

Glosă asupra argumentelor juridice formulate de instanța europeană în soluționarea speței

Premisa abordată de Curtea Europeană în evaluarea cauzei rezidă în identificarea gradului în care particularitățile procedurilor (desfășurate înaintea instanței de fond și a instanței de apel) sunt convergente pentru realizarea în plan concret a conținutului dreptului la un proces echitabil. După cum afirmă instanța europeană pe cale jurisprudențială¹⁶ evaluarea particularităților cauzei trebuie să fie realizată în mod comprehensiv, prin luarea în considerare a totalității elementelor de fapt și de drept ale cauzei și prin integrarea acestora în cadrul general al exigențelor dreptului la un proces echitabil construit de instanța europeană prin soluțiile pronunțate anterior în spețe similare.

Primul criteriu evaluat de instanța europeană se raportează la *modul în care instanța de apel a stabilit vinovăția reclamantului în cauza în care acesta a fost anterior achitat de către instanța de fond. Prima facie*, este reținut că reclamantul a fost audiat atât de instanța de fond, cât și de instanța de apel, constatându-se respectarea dreptului la un proces echitabil în dimensiunea privitoare la drepturile acuzatului. În soluțiile pronunțate anterior de Curte în materia dreptului la un proces echitabil, a fost analizat raportul dintre competențele instanței de fond și cele ale instanței de apel în contextul în care la judecata apelului s-a creat o situație mai gravă pentru reclamant (soluția de achitare pronunțată la fond nu a fost validată în apel). Astfel, în paragraful 33 din hotărârea pronunțată de instanța europeană în cauza *Július Þór Sigurþórsson împotriva Islandei*, este analizată limita competenței instanței de apel în corelație cu garanțiile procedurii echitabile: pentru ca instanța de apel să acționeze în mod legal și echitabil, aceasta poate să evalueze elementele de fapt și de drept ale speței fără a realiza, în mod necesar și reaudierea inculpatului. Această soluție se impune dacă aprecierea elementelor de fapt și de drept nu este plasată într-o relație de cauzalitate directă cu stabilirea vinovăției sau nevinovăției inculpatului. În ipoteza în care instanța de apel este sesizată inclusiv cu evaluarea, prin luarea în considerare a tuturor elementelor

¹⁵ Raționamentul este extras din hotărârea pronunțată de Curtea Europeană în cauza *Július Þór Sigurþórsson împotriva Islandei*, cererea nr. 38797/17, la data de 16 iulie 2019, preluat și citat de instanța europeană în hotărârile pronunțate în cauzele *Lamatic împotriva României* și *Ignat împotriva României*.

¹⁶ Cauza *Kashlev împotriva Estonia*, cererea nr. 22574/08, hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la data de 26 aprilie 2016.

cauzei, a vinovăției sau nevinovăției inculpatului, procedura echitabilă implică relaționarea directă și personală cu acesta.¹⁷

Un alt criteriu supus analizei Curții Europene este reprezentat de *regulile procedurale de audiere a martorilor în fața instanțelor de fond și de apel*. Regulile derivate din jurisprudența anterioară a Curții indică faptul că audierea martorilor propuși de părțile litigante trebuie să fie garantată și realizată în condiții de egalitate și contradictorialitate. Egalitatea constituie principala premisă a aplicării principiului contradictorialității în sensul prevăzut de articolul 6 alineatul (3) litera d), respectiv inculpatul poate formula contestații cu privire la veridicitatea celor susținute de martorii acuzării sau poate pune la îndoială probitatea/moralitatea acestora din urmă. Garanțiile conținute în articolul 6 alineatul (3) din Convenție exprimă materializarea juridică a dreptului la un proces echitabil în dimensiunea dreptului la apărare. Fiind o exigență fundamentală a societății democratice, dreptul la apărare poate fi limitat/restricționat doar în ipoteze de excepție. Soluțiile restricționării/limitării vor fi aplicate exclusiv în absența identificării altor mijloace care să permită manifestarea dreptului la apărare într-o marjă mai amplă.¹⁸ Aplicând aceste principii generale la coordonatele speței, instanța europeană reține că reclamantul nu a contestat veridicitatea expunerilor martorilor sau probitatea acestora, iar instanța de apel a luat în considerare declarațiile martorilor (dat fiind faptul că acestea nu au fost contestate). Soluția pronunțată de instanța de apel se bazează pe reevaluarea depozițiilor martorilor ținând cont de ansamblul circumstanțelor în care a fost evaluat probatoriul: instanța inferioară nu a luat în considerare înregistrările și transcrierile convorbirilor telefonice la momentul stabilirii soluției juridice și nu a invocat în acest sens o justificare corespunzătoare. Instanța de apel a procedat la invalidarea modului de apreciere a probatoriului administrat în cauză subliniind că declarațiile martorilor expuse în fața primei instanțe nu constituie elemente suficiente pentru exonerarea reclamantului.

Pornind de la aceste coordonate, Curtea Europeană reține că aspectul asupra căruia instanța de apel a fost chemată să se pronunțe în contextul evaluării condamnării reclamantului constă în corecta coroborare a probelor testimoniale cu alte probe de natură materială, precum filmările și transcrierile convorbirilor telefonice. Instanța de apel a restabilit ierarhia probelor, subliniind caracterul subiectiv al declarațiilor martorilor (prin esența sa, proba testimonială evocă întâmplările petrecute la momentul comiterii faptelor din perspectivă personală) în relație cu probele materiale (care prezintă realitatea

¹⁷ Cauza *Július Bór Sigurþórsson împotriva Islandei*, cererea nr. 38797/17, hotărârea pronunțată de Curtea la data de 16 iulie 2019.

¹⁸ Divizia Cercetare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Ghid privind art. 6 din Convenție, Dreptul la un proces echitabil (latura penală)*, 2014, p. 51.

în mod obiectiv) și acordând prioritate celor din urmă. Această perspectivă adoptată de instanța de apel în materie probatorie este argumentată de următoarele constatări: (1) spre deosebire de proba testimonială, probatoriul alcătuit din filmări și din transcrierile convorbirilor telefonice poate fi cercetat în mod direct și nemijlocit de instanța de apel; (2) probele materiale sunt corelate cu ansamblul circumstanțelor cauzei; (3) reclamantul nu a evidențiat alte probe pe care instanța de apel ar fi putut să le examineze în vederea soluționării definitive a cauzei, alegând să rămână în pasivitate cu privire la exercitarea dreptului său.

Din argumentația instanței europene rezultă, pe de o parte, *că a fost realizată procedura echitabilă în dimensiunea corespunzătoare dreptului la apărare garantat inculpatului*. După cum reține Curtea în paragrafele 49 și 50 din hotărârea pronunțată în cauză, reclamantul a fost audiat de ambele instanțe (de instanța de fond și de instanța de apel), fiind asigurată în privința acestuia posibilitatea de a se apăra prin expunerea situației de fapt în acord cu interpretarea și opiniile sale personale. Totodată, diferența de logică juridică exprimată în opiniile contare pronunțate de instanța de fond și de instanța de apel nu s-a bazat pe punerea la îndoială a credibilității martorilor, ci pe modul distinct de apreciere a probelor materiale (înscrisuri, filmări, transcrieri ale convorbirilor telefonice). În raport cu martorii audiați în fața primei instanțe, reclamantul nu a susținut că a întâmpinat dificultăți legate de exercitarea dreptului său de a interoga martorii sau de a fi prezent la momentul interogării acestora. Pe de altă parte, *a fost asigurată procedura echitabilă prin raportare la legitimitatea instanței de apel de a acționa în sensul anulării hotărârii de achitare pronunțată de instanța de fond și condamnării reclamantului*. Conform Curții Europene, soluția avansată de instanța de apel este în acord cu procedura echitabilă în temeiul următoarelor argumente: (1) probele non-testimoniale reflectă mai cuprinzător ansamblul situației evocată în speță; (2) probele non-testimoniale nu se corelează cu susținerile reclamantului privitoare la fapta penală analizată în speță; (3) în temeiul libertății aprecierii probelor și în virtutea motivelor expuse la punctele 1 și 2 instanța de apel a procedat la emiterea soluției de condamnare a reclamantului.¹⁹

Având ca temei argumentația expusă în rândurile de mai sus, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis în unanimitate că în cauza Ignat împotriva României au fost respectate cerințele procedurii echitabile înscrise în articolul 6 alineatul (1) din Convenția europeană privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

¹⁹ Paragrafele nr. 56-59 din hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Ignat împotriva României*.

Bibliografie:

1. Cauza *Engel și alții împotriva Țărilor de Jos*, cererile nr. 5100/71; 5101/71; 5102/71; 5354/72; 5370/72, hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la data de 8 iunie 1976;
2. Cauza *Ignat împotriva României*, cererea nr. 17325/16, hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la data de 9 noiembrie 2021;
3. Cauza *Júlíus Þór Sigurþórsson împotriva Islandei*, cererea nr. 38797/17, hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la data de 16 iulie 2019;
4. Cauza *Kashlev împotriva Estonia*, cererea nr. 22574/08, hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la data de 26 aprilie 2016;
5. Cauza *Lamatic împotriva României*, cererea nr. 55859/15, hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la data de 1 decembrie 2020;
6. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, articolul 6 – Dreptul la un proces echitabil;
7. Divizia Cercetare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Ghid privind art. 6 din Convenție, Dreptul la un proces echitabil (latura penală)*, 2014.